

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lușoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oltiana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Tîmășanu”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărăndeană” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 10 Septembrie 1905.

Nr. 37.

Expoziția Băncilor române.

În numărul nostru penultim, în care am dat primul raport asupra Conferinței Directorilor de bancă ce s'a ținut în luna trecută în Sibiu, am constatat că expoziția Băncilor noastre, aranjată cu ocaziunea inaugurării Muzeului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, a avut un succes deplin. Rămâne acum, ca pentru complectarea celor comunicate asupra sărbătorilor din Sibiu, să mai dăm și un scurt raport despre expoziția amintită.

Direcțiunea expozițiunii a pus la dispoziția Delegațiunii Băncilor române o spațioasă sală din edificiul școlii civile de fete, în care zidire a fost adăpostită partea istorică-culturală a expoziției „Asociațiunii”.

Dealungul pereților acestei săli s'au instalat stelaje, pe cari au fost așezate tablourile grafice ale celor 76 institute de credit, cari au participat la expozițiune, tablouri cari au prezentat pentru fiecare institut aparte dezvoltarea ramurilor de afaceri dela înființarea băncii până la 31 Decembrie 1904. În acest scop s'au tipărit tabele grafice, în cari linii de diferite culori au arătat creșterea din an în an a împrumuturilor, a depozitelor, a averii proprii, a reescontului, a profitului, a rezervei de efecte, a realităților, a dividendei etc. Câte 4 discuri colorate au arătat, după stările dela 31 Dec. 1904, cota împrumuturilor cambiale, hipotecare, și de altă natură; apoi părțile averii proprii (capital social, fonduri de rezervă, fonduri de penziuni), mai departe profitul curat realizat în decursul anilor de gestiune și distribuirea lui între acționari, funcționari și membri din direcțiune și comitetul de supraveghiere, și în fine partea ce a luat-o statul din acest profit în formă de

contribuțiune și ce s'a dat pentru scopuri culturale și de binefacere.

Aceste tabele au fost lucrate după acelaș formular pentru 73 institute; numai pentru cele 3 bănci mai mari, „Albina”, „Victoria” și „Ardeleana” a trebuit să se compună tabele aparte.

Afară de aceste tablouri speciale, au fost expuse și 3 tablouri mari generale, cari au prezentat datele înșirate, pentru totalitatea celor 76 bănci participante, și anume un tablou al activelor și pasivelor, al doilea al profitului și pierderii, și al treilea al rezultatelor realizate până la finea anului trecut. Aceste tablouri cari au atras atențiunea deosebită a vizitatorilor, au fost pentru toți aceia cari au putut înțelege elocuența liniilor și cifrelor prezentate, o dovadă eclatantă a vitalității și solidității institutelor noastre de credit și a publicului care le susține.

Cu satisfacțiune reproducem aici cuvintele unui însemnat om de stat român, care privind liniile progresive ale acestor tablouri, ni-a zis: „Aceste curbe nu sunt curbele unui popor în decadentă; ele mă fac să plec liniștit asupra viitorului Românilor din această țeară”!

Deasupra tablourilor grafice pereții au fost acoperiți cu un număr mare de fotografii ale caselor, ale membrilor direcțiunii și ale corporurilor de funcționari dela diferitele noastre bănci; mai ales tablourile cari prezentau grupurile de țărani ce conduc unele dintre institutele noastre de credit, au fost privite cu interes deosebit. Locul de frunte între aceste fotografii l-au ocupat portretul primului președinte al „Albinei”, al Domnului *Alexandru Mocsonyi* și al primului director al acestui prim institut românesc de credit, al fericitului *Visarion Roman*.

Un dulap acoperit cu sticlă a prezentat

o colecțiune de acțiuni dela băncile românești, iar pe câteva mese au fost așezate publicațiunile băncilor: organul lor de publicitate „Revista Economică“, „Anuarele“ lor, „Biblioteca Băncilor“, și alte edițiuni, rapoarte și tipărituri ale institutelor noastre de credit.

Obiectul care a atras asupra și atențiunea vizitatorilor în măsura cea mai mare și care neîntrerupt eră încunjurat de un număr mare de spectatori, a fost harta Băncilor române așezată pe o masă mare în mijlocul sălii. Această hartă prezentă teritorul comitatelor țării locuite de Români, și la fiecare localitate în care se află sediul unei bănci românești, se ridică o piramidă, care în partea ei aurită arată depozitele administrate de institutul respectiv, iar în partea colorată în argint prezentă averea proprie a băncii, denotând fiecare centimetru al înălțimei piramidelor suma de 100,000 Coroane.

Piramida „Albinei“, de înălțime de circa 1½ metru domină terenul, iar după aceasta se impune a „Victoriei“ din Arad și a „Ardeleni“ din Orăștie, în părțile bănățene se distingeau piramidele „Lugoșanei“ „Orăvicenei“ și „Timișenei“ etc., în cele ungurene a „Bihorenei“, iar în Transilvania a „Patriei“, a „Economului“, a „Someșanei“, a „Silvaniei“, a „Bistrițanei“, etc. A fost remarcată în deosebi desimea băncilor române pe teritorul fundului regiu și în părțile nordice ale Transilvaniei, distribuțiunea lor proporțională în Banat și numărul lor restrâns în părțile ungurene.

Cu un cuvânt: această sală, care a format una dintre cele mai interesante și dela început a devenit una dintre cele mai populare părți ale expozițiunii, și a fost aranjată sub conducerea dlor C. Popp și Dom. Rațiu, dintre cari cel din urmă a servit publicul vizitator și cu toate informațiunile necesare, — ne-a prezentat un tablou pe cât de elocvent pe atât de îmbucurător al începuturilor noastre economice-financiare și a format în ochii numărului mare de vizitatori din toate țările locuite de Români un titlu de deosebit merit și de laudă pentru băncile noastre. În general s'a exprimat dorința, ca această sală, în forma care s'a prezentat, să se incorporeze și expozițiunii naționale ce se va aranja în anul viitor în București, și credem că cercurile competente nu vor întârziă a se conformă acestei dorințe.

Capitalismul modern.

Socialiștii țin vorbiri agitatorice contra capitalismului. Și n'au drept. Bunăstarea omenimii este în continuă creștere numai de atunci, de când rolul principal în istoria universală îl are capitalismul. În timpurile vechi muncitorii erau iobagi și sclavi și nu-i putea mântui nimeni. Toate luptele profetilor, întemeietorilor de religii, a martirilor, filozofilor și bărbatilor de stat au suferit naufragiu. Pe muncitori i-a scăpat de sclăvie numai mijlocul principal al capitalismului modern, mașinile. Socialiștii zic, că ei luptă contra *dominațiunii capitalului, a banilor*. Ei bine, nici atunci n'au drept! Lupta aceasta asemenea este o absurditate și sfortare zădarnică. În vremile de demult banii erau blăstăm pentru popor. Papii din Roma, împărații, principii și înalta nobilime adunau banii de aur în magazii și pivnițe și cumpărau pe ei produsele poporului, pe care pe urmă îl despoia din nou de acești bani în formă de contribuțiuni. În timpurile acelea banii de aur serveau numai pentru despoierea mai comodă și mai fină a poporului. Astăzi din contra banii stau în serviciul producțiunii și tocmai oamenii cei urgisiți, cari își câștigă milioanele în producțiune, sunt cei mai mari binefăcători ai muncitorimii. Iată dovezi.

Bunurile din lume le acuiră omul prin muncă. Sălbaticul precapitalist muncind cu mâna, omul modern cu unelte și mașini. Să lămurim contrastul printr'un exemplu. Sălbaticul își face culcușul cu mâna. Adună pietrii, rupe crengi și din acestea își clădește coliba. Aceasta este producțiunea rudimentară fără capital. Omul modern se apucă de clădit pe cale indirectă. Nu se năpustește asupra stâncii cu mâna, ci își construiește mai întâiu ciocan și daltă, pentru a-și putea clădi locuința din petri cioplite. Aceasta este producțiunea indirectă, cu unelte, capitalistică. Consecuența: sălbaticul precapitalist trăiește în ticăloșie și în continuă luptă cu caprițiile naturii. Omul modern, care lucră cu unelte și mașini, este contrarul acestuia, și independent de caprițiile naturii. Bunurile din lume îi stau în cantități uriașe la dispoziție. Partea cea mai grea a lucrului o îndeplinește în locul său mașina, cu un cuvânt: omul care lucră cu capital, trăiește în *bunăstare* și cu cât sunt mai perfecte mijloacele auxiliare ale producțiunii, adecă cu cât este mai dezvoltat capitalismul, cu atât mai mare poate fi bunăstarea poporului. Faptele vorbesc mai lămurit.

În secolii trecuți Europa nu eră în stare a susține mai mulți decât 50 milioane oameni. Europa modernă capitalistică are 300 milioane locuitori. Dacă se înmulția în timpurile vechi populațiunea atunci bantuiu atâta timp epidemiile și războaiele până când numărul oamenilor se reducea iarăș la 50 mil. Dar în comparație cu viața modernă, viața acestor 50 mil. suflete încă nu eră decât o plagă. Așa precum trăiesc azi țaranii, proprietarii de 50 jugăre, trăiau în vremile de demult numai principii. Măncau, beau și se ospătau. De băi de mare, operă sau întocmiri mai confortabile a locuințelor nici vorbă nu eră. Este știut, că pe timpul Mariei Tereziei încă n'au existat cămeși de noapte, ciorapi și batiste. Luxul de a-și împodobii camerile cu ferestri de sticlă, icoane, statue și mobile și-l puteau permite numai domnitorii. Astăzi — în epoca capitalismului — fiecare muncitor mai cu bun simț, poate să aibă o locuință mult mai curată, mai comoadă și mai frumoasă, decât au avut boierii secolilor trecuți. Modul de viață încă s'a schimbat foarte

mult. Cultura generală s'a răspândit în cercuri foarte largi, și după toată probabilitatea, câte o principesă din secolii trecuți s'ar purta azi la câte un jour din capitală, ca o simplă țărăncă din provincie.

Acestea însă sunt lucruri exterioare. Intreg progresul omenirii își capătă impulsul dela capitalismul modern. Literatura și artele, cu ramificațiile lor, au luat un avânt mai mare, numai de când au în frunte capitalismul. Ba se poate zice mai mult. Capitalismul modern propagă civilizațiunea și duce înainte *întreagă omenimea*. Nu se mulțamește a promova numai acasă civilizațiunea. Din *interes propriu*, din egoism, se angajază și la misiune culturală și atrage în sfera sa de interese popoarele străine, sălbatice. Capitalismul modern și-a făcut drum, în vederea tuturor, în Iaponia și mari schimbări sunt pe cale a se face, sub influința capitalismului, și în Australia, America-sudică și Africa. Toate acestea se întâmplă din egoism, pentruca capitalismul să-și acuire nouă și nouă capitaluri.

Trebuie să accentuăm din nou că din interes propriu, egoism, căci acesta este înăscut firii omenești. A luptă contra lui nu se poate, dar nici nu este permis. Dacă cerșitorul Rockefeller a deschis izvoarele americane de petrol pe seama consumului universal, dacă genialul Dreher a înființat fabrici de bere de mărime necunoscute până acum, și ambii au devenit milionari, ei și-au câpătat răsplata binemeritată pentru munca lor și au făcut în interesul omenirii mai mult, decât națiuni întregi și decât toți muncitorii popoarelor. Nu trebuie opriti oamenii cu spirit superior, oamenii geniali în munca lor creatoare, căci atunci *se oprește însuș progresul lumii*. Puterei ce o reprezintă producțiunea organizată i-se poate opune numai o armă. Să se organizeze și consumațiunea.

Ce să însemneze strigătul de bătaie: „*jos cu capitalismul?*” Să renunțe omul la firea sa, la interesul seu propriu? Doar nu vor crede agitatorii socialiști, că fabricile, proprietarii de pământ și stăpânii minelor vor renunța la drepturile lor naturale, la interesele lor particulare și nu vor mai căuta să acuire capitaluri și să-și perfecționeze mijloacele de producțiune. Aceasta ar fi doar în contra minții sănătoase și ar opri pe loc întreg progresul modern. Au fost timpuri când pe primul capitalist, pe proprietarul de pământ, legea îl despoia de averea sa, dacă nu lucra destul de intensiv. Socialismul nu poate avea scopul de a împiedeca progresul economic al omenirii. Prin urmare lupta contra capitalismului este o luptă de Don Quijot contra naturei omenești. Sau agită matadorii socialiști numai contra dominațiunii banilor? Ei bine, și în cazul acesta efortarea lor este zădarnică, fiindcă iarăș luptă contra naturii omenești.

Banii sunt un mijloc de comoditate. Facilitează schimbul. Mai au însă un alt mare avantaj. Se pot ușor adună. Se presupunem, că viața economică n'ar fi descoperit acest mijloc de schimb, banii. Oare cum s'ar putea face economii? Fiecine și-ar primi plata în natură, ca birși de pe sate. Ar primi ghetete, haine, mobile, locuință și nutremânt; prin urmare dacă ar voi să cruțe, ar trebui să-și înmagazineze ghetetele, hainele neîntrebuințate și cerealele neconsumate, și acum vine ceea-ce este esențial: *ar și face aceasta, fiindcă cruțarea este una din însușirile tipice ale oamenilor*. Aceea încă este sigur, că s'ar afla oameni, cari ar adună lucrurile înmagazinate ale singuraticilor și le-ar împrumuta cu *câștig* altora. Prin urmare nu pe bani ci pe cruțare se bazează afacerile de împrumut și dacă n'ar fi bani, atunci în loc de casse de pă-

strare, ar există *magazine de mărfuri cruțate*. Băncile, instituturile de credit, aristocrațiunea financiară, cu un cuvânt organizmul complicat al afacerilor financiare private sunt susținute prin cruțarea oamenilor. Oare ce va să însemneze lozincea agitatorilor socialiști: jos cu aristocrațiunea financiară? Voesc, ca banii să rămână numai mijloc de schimb și celce cruțate, să nu-și poată da banii nici împrumut și nici la bancă? Aceasta s'a mai întâmplat. Caracteristica finanțelor evului vechiu și mediu a fost adeseori acela, că nu eră permis a împrumuta banii cu câștig și că fiecare își păstră banii cruțați acasă în lazi ferecate. Astăzi din contră banii sunt razimul cel mai puternic al evoluțiunii economice. Poate aceasta o regretă agitatorii socialiști? Ori voiesc poate ca statul să interzică cetățenilor cruțarea? Orice ar voi, este de înțeles că umblă a seduce poporul muncitor cu vorbe goale, când socialismul adevărat este complexul celor mai nobile idei.

La noi în Ungaria chestia muncitorilor este tocmai așa neglijată, ca și orice alte probleme economice. În celelalte state culte din Europa chestia muncitorilor nu mai este lăsată pradă arbitriului agitatorilor, ci este deplin înțeleasă justa nizuință a muncitorilor spre o soartă mai bună. Fabricantul englez este însuș membru al reuniunilor de muncitori (alianței industriale). Reuniunile de muncitori din Germania și Franța sunt spriginite din partea statului.

Socialismul, care tinde spre împărțirea proprietăților fonciare a încetat de a mai există în statele culte și azi agitațiunile nu mai au nici un senz. Bunăstarea muncitorilor nu mai este chestie de partid. Numai în Ungaria propagă socialiștii internaționalismul și numai aci luptă contra ordinei sociale și a capitalismului. Vina însă nu este numai a socialiștilor din Ungaria, între cari sunt și destule elemente calme, ci și a societății, fiindcă nu se ocupă cu chestiile economice, și privește cu nepăsare cum sute de mii de muncitori, mânați de mizerie, nemulțămire și indiferența celor chemați, se aruncă în brațele agitatorilor socialiști internaționali.

Și indiferența aceasta poate deveni periculoasă, căci lăsând chestia muncitorilor și mai departe pradă terorismului agitatorilor, Ungaria va ajunge centrul tuturor mișcărilor socialiste internaționale. Trebuie ținut pas cu spiritul timpului și urmat exemplul statelor culte din occident, cari aproape toate au regulat chestia muncitorilor, prin legi speciale.

Trad. după *Ereky K.*

Conversiunea rentei române.

Această operațiune financiară a cărei reușită la un moment dat fusese periclitată de evenimente politice exterioare, este acum aproape terminată și cifrele ce ni-se comunică atestă succesul ei deplin.

După-cum se știe, totalul sumei de convertit se urcă la 424.613,000 lei rentă amortizabilă 5% și anume:

Imprumuturile din 1881/88 din care rămăsese în circulațiune un total nominal de . . . lei	313.482,000
Imprumutul din 1902	63.326,000
„ „ 1903	44.805,000
Total . lei	424.613,000

Din acest total s'au prezentat la conversiune și s'au convertit titluri în valoare nominală de 346.000,000 lei și anume:

Din împrumuturile dela 1881/88 . . . lei	257.081,500
" " " 1892 . . . "	54.033,500
" " " 1893 . . . "	34.085,800
Total . lei	346.000,000

După-cum vedem titlurile de rentă 5% neprezentate la conversiune până la închiderea operațiunii reprezintă un total nominal numai de 78.613,000 lei. Deoarece termenul acordat detentorilor pentru a beneficia de avantajele conversiunii a expirat la 1 Iulie, titlurile rămase în circulațiune din emisiunile sus menționate sunt chemate la plată și anume la 1/14 Octombrie 1905, odată cu plata cuponului de Octombrie 1905, titlurile împrumuturilor din 1881/88 purtând cuponul de 1 Aprilie 1906, și la 1 Ianuarie 1906 titlurile împrumuturilor din 1892 și 1893 odată cu plata cuponului exigibil la acea dată și purtând atașat cuponul de Iulie 1906.

Sindicatul de bănci, care a prezidat la această operațiune luând asuprași un total de 250.000,000 lei ferm, a făcut la timp opțiune și pentru restul operațiunii, care după-cum am văzut, a avut o reușită completă. *

Producțiunea universală a cerealelor în a. 1905.

Ministerul ungar de agricultură a publicat un raport amănunțit asupra producțiunii de cereale, cum și asupra cuantului de cereale necesare pentru noua campanie. Raportul este făcut pe baza rapoartelor referenților agricoli și a conzultatelor din diferitele state ale lumii. Din datele aceste rezultă, că *recolta universală a anului prezent este cu circa 79.2 milioane măji metrice mai mică decât recolta anului precedent.*

Iată unele date din raportul ministerului de agricultură ungar.

Recolta de cereale a lumii face:

	în 1905	în 1904
grâu	868.38 mil. măji metr.	866.10 mil. măji
săcară	391.20 " " " "	460.90 " "
orz	286.33 " " " "	300.70 " "
ovăs	501.17 " " " "	547.50 " "
cucuruz	891.33 " " " "	842.40 " "
Total	2938.41 mil. măji metr.	3017.60 mil. măji

In Europa

(incluzive părțile asiatice ale Rusiei și ale Turciei:

	grâu	săcară	orz	ovăs	cucuruz
	Milioane măji metrice:				
1905	486.39	372.83	188.43	319.39	107.65
1904	488.88	443.76	200.40	370.86	90.60

In statele transoceanice

	grâu	săcară	orz	ovăs	cucuruz
	Milioane măji metrice:				
1905	381.99	18.37	97.90	181.78	783.68
1904	377.22	17.14	100.30	176.64	751.80

Din aceste date se vede, că anul acesta în Europa recolta cucuruzului este ceva mai favorabilă decât în anul trecut; pe când recolta grâului a fost aproape aceiaș ca și în 1904, iar recolta săcării, orzului și ovăsului a fost de fapt mai mică decât aceea a anului

precedent. Recolta cerealelor în statele transoceanice — cu excepțiunea orzului — a fost mai mare decât în anul trecut.

Producțiunea a fost față de anul precedent în milioane de măji metrice:

	grâu	săcară	orz	ovăs	cucuruz
In Europa	1.49	70.93	11.97	51.27	17.05
In statele transoc.	4.77	1.23	2.40	5.14	31.88

Deficitul de cereale al Europei se va acoperi din resturile vechi, al căror cuant în ultimii ani este evaluat în toată lumea astfel:

	1905	1904	1903
	Milioane măji metrice:		
grâu	31.45	41.95	20.75
săcară	19.05	16.50	15.95
orz	6.65	7.70	6.25
ovăs	23.60	31.20	21.10
cucuruz	9.95	46.45	23.65
Total	90.70	143.80	87.70

Deficitul cel mare al Europei în asemănare cu cel din anul trecut necesitează un import mai însemnat, care se va acoperi din prisosul statelor transoceanice, îndeosebi din recolta mai bogată a Statelor-Unite ale Americii-de-Nord. De acolo se așteaptă transporturi mai mari decât în anul trecut.

Trebuințele totale ale cerealelor de conzum se evaluează pentru întreagă lumea la 3027.58 milioane măji metrice față de 3070.70 milioane măji metrice în anul trecut. Că în anul acesta se poate conta la un conzum mai mic, este a se adscrie îndeosebi la două împrejurări. În rândul prim împrejurării, că în Rusia recolta a fost foarte slabă și prin aceasta se va imputină și conzumul; în rândul al doilea pentru că în 1905/6 nu vor fi de trebuință în scopul nutririi animalelor atâtea bucate ca în anul precedent, când mai ales în părțile estice ale Europei s'au întrebuințat multe bucate ca adaus la nutrețurile mai puțin substanțiale.

Producțiunea cerealelor în Ungaria, afară de Croato-Slavonia, în anul 1905.

	Suprafața cultivată	Detragerea pentru pagubele elementare etc.	A rămas de recoltat
	Jugăre catastrale:		
grâu	6.031,546	1%	5.971,000
săcară	1.979,351	3%	1.920,000
orz	1.817,128	2%	1.781,000
ovăs	1.787,809	2%	1.752,000

Producțiunea medie este evaluată per jugăr catastral la:

	grâu	7.15	măji metrice
săcară	7.06	"	"
orz	7.54	"	"
ovăs	6.67	"	"

Recolta actuală întrece pe cea din anul trecut, anume la: grâu cu 5.41, la săcară cu 1.57, la orz cu 2.56 și la ovăs cu 2.58 milioane măji metrice.

S'a produs aproximativ:

grâu	42.72	37.31	44.08
săcară	13.55	11.98	12.01
orz	13.43	10.87	14.06
ovăs	11.69	9.11	12.68

Prospectele recoltei cucuruzului în urma secetei sunt foarte nefavorabile la șes și în locurile nășipoase, îndeosebi dealungul Tisei. Recolta în genere va fi slab mijlocie și fiindcă producțiunea de cucuruz și în

anul trecut a fost slabă, iar rezervele s'au consumat fără excepțiune, este necesitate de a se face import de cu-uruz.

In anul curent s'au cultivat cu cucuruz circa 3.500,000 jug. cat. Jugărul va da circa 6—6.5 măji metrice, adică o producțiune de 21—22 milioane măji metrice. In anul trecut s'au cultivat 3.412.350 jugăre cat., de pe care s'au recoltat 15.1 mil. măji metrice; astfel producțiunea actuală va fi circa cu 6—7 milioane măji metrice mai favorabilă decât cea din anul trecut.

Și producțiunea de cartofi va fi mai mică ca de obicei, măcarcă soiurile de primăvară au fost satisfacătoare; soiurilor mai târzii le-a stricat foarte mult seceta. Producțiunea cartofilor in anul trecut a fost evaluată la 30 milioane măji metrice, cea actuală se evaluează la 41—42 milioane măji metrice.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 8 Septembrie 1905.

După ultimo in piața internă de bani afacerile s'au imputinat in mod simților și in lipsă de cereri discontul privat s'a redus cu deosebire in Viena la $3\frac{3}{16}\%$, pe când in B.-Pesta, in urma ținutei rezervate a băncilor mari cel mai ieftin izvor de bani este și acum banca de emisiune. Cambii de portofoliu s'au discontat numai dela $3\frac{3}{4}\%$ — 4% in sus.

In piața externă de bani situația este puțin alterată, numai in Londra se așteaptă in timp apropiat urcarea etalonului oficial cu $\frac{1}{2}\%$ la 3% ; discontul privat deja s'a urcat in urma rezervei ce și-au impus-o băncile mari in vederea marilor cereri ce va provoca in piețele de bani incheierea păcii ruso-japoneze. In Berlin domnește nesiguranta in privința viitoarei situații a pieței de bani și in unele cercuri se așteaptă urcarea etalonului; discontul privat s'a redus dealtcum la $2\frac{1}{4}\%$. Parisul are abundanță de numărar; discontul privat $1\frac{3}{8}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“, institut de credit și de economii in Sibiu. Bilanțul semestral al acestui institut incheiat la 30 Iunie a. c. și publicat intre inserțiunile numărului nostru 35, prezintă in comparațiune cu bilanțul semestral al anului precedent următoarele schimbări mai esențiale: la totalul activelor de K 26.205,780 o creștere de circa K 3.122,000. Escontul s'a sporit dela K 7.471,819 la K 10.379,086; Imprumuturile ipotecare cu circa K 400,000 la K 6.050,162; Creditele personale cu circa K 100,000 la K 1.760,882, asemenea Cred. de cont-curent și Cred. camb. cu acop. hipotec. dela K 1.575,192 la K 2.066,622 resp. dela K 1.986,729 la K 1.764,686. Reduceri se remarcă la Efecte publice de circa K 500,000 (starea K 2.492,536) și la Realități dela K 710,006 la K 627,913. Dintre pozițiile pasive au crescut față de 1904 in măsură considerabilă Reescontul cu circa K 2.300,000 la K 2.975,491 și Creditorii dela K 344,626 la K 1.436,312. Depozitele spre fructificare din contră arată o redu-

cere de circa K 500,000 (starea K 13 382,247). Față de finea anului 1904 poziția aceasta este in creștere cu circa K 200,000.

Venitul brut al semestrului I 1905 se cifrează cu K 716,002 (+ față de 1904 de circa K 37,000); iar profitul net de K 130,995 este mai mare decât in semestrul I 1904 cu K 14,687.

„Munteana“, cassă de păstrare ca societate pe acții este firma unui nou institut de bani romănesc înființat in Corniureva, comitatul Caraș-Sererin, cu un capital societar de K 30,000 împărțit in 300 acții a K 100. Noua societate și-a ales in adunarea generală constituanta următoarea direcțiune: Constantin Burdea, (Caransebes); Petru Cristescu, (Bogoltin); George Armaș, Nistor Brinzeiu, Crăciun Brinzeiu și Ioan Grozavescu.

„Racoțana“, institut de credit și de economii soc. pe acții in Șeica-mare. Pentru ducerea la indeplinire a deciziei luate de direcțiune in ședința sa din 20 Iunie c. a fost conchemată o adunare generală extraordinară pe ziua de 3 Sept. a. c. la Șeica-mare. Deși d-nii acționari n'au arătat mare interes pentru chestiunile puse la ordinea zilei, cari erau: modificarea statutelor și înființarea unei filiale in Mediaș, totuși s'a întrunit numărul de 20 acționari, prescriși de statute, cari au reprezentat ceva peste $\frac{1}{3}$ parte din acțiuni.

Adunarea a decurs in ordine primindu-se atât modificările propuse in statute, referitoare la înființarea filialei, la schimbarea §§-lor, cari rezervau până aci adunării generale dreptul de a aplica funcționari intr'acolo, ca acest drept să treacă in cercul de competență al direcțiunii, in fine s'a stabilit raportul in care vor beneficia organele societății din profitul curat anual.

O altă propunere a direcțiunii, din incidentul împlinirii a 10 ani de existență a institutului, de a se creă un stipendiu pentru un tinăr universitar din ținutul acesta, s'a decis a se amana din lipsa de resurse până la altă ocaziune mai favorabilă.

Rămâne acum să se apoahe statutele modificate din partea tribunalului, pentruca filiala din Mediaș să-și înceapă cât mai curând activitatea. Cu agendele acestei filiale vor fi încredințați deocamdată un cassar și un contabil (un proprietar fruntaș din Mediaș și un tinăr absolvent de școală comercială). —n.

Din registrul firmelor. „Agricola“ in Lugoj. Șters: Francisc Hoban. — Inregistrat: Dr. Petru Maier, ca director și Aurel Crăinicescu, ca procurist.

COMUNICAȚIUNE.

Căile ferate de stat ungare. Veniturile provizore ale căilor ferate de stat ungare in luna Iulie a. c. au fost de K 18.312,900 și anume K 5.553,300 din transportul de persoane și K 12.759,600 din cel de mărfuri. In Iulie anul trecut veniturile definitive s'au cifrat cu K 17.960,250. Dela începutul anului până la finele lui Iulie a. c. căile ferate de stat ungare au încassat in total K 124.035,420 și anume K 34.955,730 din transportul de persoane și K 89.079,690 din transportul de mărfuri. In anul precedent s'au încassat in acelaș period K 119.902,105 din care sumă cad asupra transportului de persoane K 32.442,170 și asupra mărfurilor K 87.459,935.

AGRICULTURA.

Recolta porumbului în Ungaria. Conform unei statistice particulare recolta porumbului din Ungaria în anul curent se evaluează cum urmează:

	Jugăre cat.	Măji metr.
I Dincoace de Dunăre . . .	96,900	861,300
II Dincolo de Dunăre . . .	483,900	4.003,500
III Intre Dunăre și Tisa . . .	804,100	5.222,200
IV Partea dreaptă a Tisei . . .	112,300	558,900
V Partea stângă a Tisei . . .	709,400	3.444,600
VI Colțul dintre Tisa și Murăș	1.014,500	6.399,400
VII Transilvania	718,700	4.469,600
VIII Croația—Slavonia	680,000	5.100,000
Total	4.619,800	30.058,900

In anii precedenți porumbul a dat următoarea recoltă:

An	Măji metr.
1904	17.974,000
1903	40.522,000
1902	30.431,000
1901	37.511,000
1900	37.176,000
Recolta medie 1900—4	32.720,000

Comerțul de porumb al Ungariei prezintă în anii 1896—1905 următoarele cifre:

An	Export milioane măji metr.	Import milioane măji metr.	An	Export milioane măji metr.	Import milioane măji metr.
1905	0·567	1·348	1900	2·698	0·467
1904	2·337	1·090	1899	2·991	0·490
1903	2·555	1·033	1898	2·370	2·818
1902	4·160	0·414	1897	3·541	0·712
1901	3·255	0·772	1896	3·111	0·318

Prețul porumbului la bursa din Budapesta la 1 Septembrie:

1905	K 13·40	1899	K 9·80
1904	„ 14·60	1898	„ 8·80
1903	„ 10·50	1897	„ 11·70
1902	„ 10·60	1896	„ 7·80
1901	„ 10·20	1895	„ 9—
1900	„ 9·60		

CRONICA.

Procesul băncii falimentate „Székelyegyleti takarékpénztár“. Pertractarea procesului criminal contra conducătorilor acestei bănci se va începe la 18 Septembrie a. c. în Székelyudvarhely.

Scumpetea cărnii. În anul acesta dominează în întreaga țară o scumpete atât de mare și nemai pomenită a cărnii, încât reprezentanțele mai multor orașe, între cari și a Budapestei și a altor orașe din provincie, au luat hotărârea de a înființa mai multe *măcelării comunale*, în cari carnea se va pune la dispoziția publicului înzestru cu prețul de cumpărare + un mic adaos pentru întreținerea acestor măcelării. Afară de aceasta se intenționează a se înființa în capitală și o *stațiune pentru prășirea iepurilor de casă*,

a căror carne mai ieftină, va fi chemată a înlocui măcar în parte carnea uzitată până acum în conzumul publicului mare.

Eată, conform unei statistice recente, care a fost prețul diferitelor soiuri de carne la 30 August a. c. în orașele mai mari din provincie:

	Carne de vită		Carne de vițal		Carne de porc		Carne de oaie
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
	pro kgram în fileri						
Arad	132	124	136	124	140	120	—
Békéscsaba	112	—	140	—	136	128	96
Érsekújvár	160	136	156	140	160	156	104
Győr	116	108	126	120	140	130	100
Kaposvár	158	126	158	140	124	116	108
Kassa	150	136	168	150	164	154	120
Kecskemét	128	112	160	120	152	140	100
Léva	120	112	140	120	140	120	100
Losoncz	128	120	144	128	136	—	80
Moson	128	120	180	140	144	—	—
Miskolcz	132	120	152	144	152	144	98
Nagybecskerek	112	104	134	128	134	128	112
Nagykanizsa	160	128	170	150	144	130	84
Sibiu	144	128	160	130	180	150	100
Nagyszombat	136	128	140	120	136	128	100
Oradea-mare	120	104	160	140	152	144	80
Nyitra	140	128	140	—	128	120	88
Pancsova	120	112	140	130	140	130	100
Pápa	120	112	140	120	144	124	—
S. a.-Ujhely	120	—	144	—	144	—	104
Sopron	160	140	220	190	190	170	—
Sátmar	120	104	132	128	132	128	—
Szolnok	120	112	180	140	160	140	112
Neoplanta	112	100	160	140	152	128	100
Vârșet	120	—	142	—	132	—	90
Zalegerszeg	140	120	180	150	160	150	—
Zenta	112	104	140	130	140	130	100

Delu expozițiunea națională rom. 1906.— Comisariatul General al expozițiunei văzând că la trimiserea probelor de cereale în boabe și snopi nu s'au observat indicațiunile din instrucțiunile ce au fost date, roagă pe expunători ca orice probe trimise să fie neapărat însoțite de un buletin care va cuprinde: recolta din care face parte proba trimisă; județul, plasa, comuna, satul și moșia unde s'a cultivat; numele cultivatorului; indicațiune dacă cultivătorul este arăndaș sau proprietar; ce producțiune a avut pe hectar; ce suprafețe s'au cultivat; ce varietate și ce origine are proba trimisă.

Din fiecare probă se vor trimite cinci kgr.

Băncile ipotecare germane.— La 30 Iunie 1903 existau în Imperiul german 37 bănci ipotecare. Imprumuturile lor ipotecare se urcase la această dată la 8.414 milioane mărci contra 8.122 milioane la 31 Decembrie 1904, adică o creștere de 291 milioane în primul semestru al anului.

Circulația obligațiunilor ipotecare se urcă la 30 Iunie la 8.220·4 milioane contra 7.871·8 milioane la 30 Decembrie 1904 adică o creștere de 358·6 milioane.

Casele de economie în Europa. — După o statistică întocmită de cele mai recente birouri ale Statului prussian, numărul livretelor Caselor de Economie s'ar fi ridicat în Danemarca (1902—1903) la 50·91 livrete pentru 100 locuitori; în Elveția (1902) la 35·71; în Norvegia (1902) la 32·09; în Belgia (1902) la 29·72; în Franța (1902) la 29·00; în Prusia (1902) la 26·28 și (1903) la 26·96; în Anglita (1902) la 25·97 și (1903) la 26·18; în statele Neerlandeze (1902) la 24·98; în Italia (1902) la 19·38 și (1902) la 20·29; în Austria (1902) la 18·70; în Ungaria (1902) la 3·89; în Rusia (1902) la 3·09; în România (1905) 2·79.

Astfel în Danemarca livretul Casei de Economie este de 17 ori iar în Prusia de 8 ori mai răspândit decât în Rusia. Dar trebuie să ținem seamă de diferitele moduri de organizare a Caselor de Economie.

Regulamentele nu autoriză în Franța decât un livret de individ, pe când în celelalte țări autoriză mai multe.

Totalul vărsămintelor s'au urcat după oarecare statistică în Prusia (1903) la 7¼ miliarde mărci și (1902) la 6¾ (deși în această țară nu există Case de Economie postale); în Anglita la 4·03 miliarde numai, și 4·06; în Austria la 3·67; în Franța la 3·56; în Rusia la 1·98; în Italia la 1·91; în Ungaria la 1·19; în România la 45.609.731 lei.

SUMAR.

Expoziția Băncilor române. — Capitalismul modern. — Conversiunea rentei române. — Producțiunea universală a cerealelor în anul 1905. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Albina”, „Munteana”, „Racoțana”, Din registrul firmelor. — Comunicațiune: Căile ferate de stat ungare. — Agricultură: Recolta porumbului în Ungaria. — Comică: Procesul băncei falimentate Székelygyleti takarékpénztár, Scumpetea cărnii, Dela expozițiunea rom. 1906, Băncile hipotecare germane, Casele de economie în Europa.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 6 Septembrie 1905.

	per 100 kg. vinde	
Grâu de Bănat, nou	15·90—16·35	
„ „ Tisa, nou	16—16·60	
„ „ Pesta, nou	15·60—16·50	
„ „ Alba-reg, nou	15·40—16·45	
„ „ Bacica, nou	15·90—16·45	
Secară, nouă	12·45—12·85	
Orz, nou	12·25—12·75	
Ovės, nou	12·30—13·10	
Porumb	16·80—17·35	
Rapiță, nouă	— — — —	
Untură de pore B.-Pesta	155—	
Slănină (elisă)	141—148—	

Bursa de București.

Cursul din 6 Septembrie 1905.

	vinde Lei	
Renta amort. 1881 de 5%	— — — —	
„ „ 1892 5%	— — — —	
„ „ 274 mil. 4%	94¼	
„ „ 1898 4%	93—	
Fonciare rurale 5%	102⅞	
„ „ 4%	96—	
Seris. fonc. urb. București 5%	98⅞	
„ „ „ Iași	95—	

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 6 Septembrie 1905.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v cor	p. 100 K
4	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov.,	100·80	100·80
4·2	„ „ arg. Febr. Aug.	100·75	101·70
5	Losuri din 1860 à fl. 500— „ 20% dare	160·25	160—
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	192·90	193—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „	295·75	298·50
	Datoria publică austriacă.		
1	Renta austr. aur., scut. de dare	119·80	120—
4	„ „ Cor.	100·80	101—
3½	„ „ de invest.	93—	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur., scut. de dare	116·30	116·50
4	„ „ Cor.	97·20	97·60
3½	„ „ „ „ „ „	88·15	88—
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „ „	223·25	221·50
4	„ „ p. regul. Tisei sc. de dare	168·85	170—
4½	Oblig. de regalii croat-slav.	102·40	102—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	81·90	81·70
4	Oblig. rurale croato-slavone	97·85	98·50
4	„ „ ungară	97·80	97·75
	Alte daterii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	277—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	97·50	97·50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104·75	—
4½	„ „ „ „ „ „ Budapesta	97·75	97·50
2	„ „ „ „ „ „ sêrbesti à 100 fr.	100·10	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	146·25	—
—	Impr. bulgar 1889	119—	118—
	Serisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fone. austr.	101·50	—
3	„ „ „ „ „ „ cu premii, 1880	314—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani	102—	—
4	„ „ „ „ „ „ 50 ani	—	102·05
4½	Banca comerec. ung. Pesta	101·15	101—
4	„ „ „ „ „ „ „ „	99—	99—
4½	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	107·75	108·75
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50% ani	99·90	101—
4	„ „ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	98·25	98·75
4	Inst. de credit fonciar ungar	99·85	110·10
3½	„ „ „ „ „ „ „ „	99·75	99·40
4½	Banca hipotecară ungară	101·15	101—
4	„ „ „ „ „ „ „ „	101·15	99·25
4	„ „ „ „ „ „ „ „ cu premii	275·50	137—
4%	Cassa de păstrare regn. Pesta 50 ani	—	—
5	„Albina”, Sibiiu	—	102·50
4½	„ „ „ „ „ „ „ „	—	102—
4½	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	102·50
5	„ „ „ „ Brașov	—	103·50
4½	„ „ „ „ „ „ „ „	—	102—
4½	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	101·75
4	„ „ „ „ „ „ „ „ VII.	—	99·50
	Lozuri.		
	Basilica, à fl. 5—	27·90	28·50
	Credit, à fl. 100—	483·60	484—
	Clary, à fl. 40— v. c.	164—	—
	Buda, à fl. 40—	179—	178—
	Pálffy, à fl. 40—	188—	189—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	56·25	58—
	„ „ ungară, à fl. 5—	36·50	38—
	Rudolf, à fl. 10—	66—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	223—	—
	Salzburg, à fl. 20—	78—	—
	Impr. cu prem. al oras. Viena, 1874	544·70	—
	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	13—
	„Jó sziv”, à K. 4—	—	12·75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11·40	11·43
	„ c. reg.	11·35	11·33
	Napoleon'd'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19·13	19·14
	20 Marce germ. aur	23·54	23·56
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2·54¼
	Bilete germ. 100 M.	117·62	117·65
	„ franc. 100 Fr.	—	95·67
	„ ital. 100 Lire	95·65	95·67
	Ruble, bilete, 100	254·75	—
	Lei românești, 100	—	95·35

Prețul per bucată

Drepturile, datorințele și răspunderea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Se poate comanda de la administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coronă.

În editura Delegațiunii Băncilor Române

au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte K 3.—.

Se comanda la Administrația »Revistei Economice« în Sibiu (Nagyszeben).

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate
(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de
Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Nr. 2.

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria
de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

Nr. 3 și 4.

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Se pot procura de la Administrația »Revistei Economice«, cele dintâi la 50 fl. cca din urmă K 1.

Medalia de aur de la Expoziția științifică din București, 1903.

Enciclopedia Română
publicată de întărire și cu scopul
ASOCIAȚIUNII
pentru
întărirea spiritului și cultura poporului român
de
Dr. C. Diaconovich.

Cu numeroase ilustrații și hărți.

3160 pag. 8^a mare — 37.622 articole.

3 tomuri
legate luxos
K 80.—

33 fasc.
broșurate
K 70.—

Editura și tiparul
1904
W. Krafft, Sibiu.

Se comanda la
Biroul »Asociațiunii« Sibiu, str. Morii Nr. 6.